

אף אם מותר ע"י ביטול או כפית כלי ולכן היה פשוט אצלי דלא מיירי כלל בחושש שלאחר הביעור עדיין יהיה חמץ גמור ולכן עדיף טפי ע"י נכרי, אבל כעת הגני ראה שכ"ת צודק, דמלשון המהרי"ל שהובא בחק יעקב בסי' תכ"ט סקכ"ב משמע דמיירי אפילו בחמץ גמור וישר כוחו וחילו לאורייתא^א.

ביקרא דאורייתא ובמיטב הברכות

שלמה זלמן אויערבאך

* * *

בדבר שאלתו, דבמקומכם קבעו את הזות שעון הקיץ ביו"ט של פסח. הנה בשעון מפגר או ממהר בשעה אחת ג"כ רבו המתירין, רק בכף החיים סי' ש"ח אות ר"פ כתב שנוהגין בעיה"ק להחמיר, וזה אמת, אבל מעיקר הדין אין זה תיקון בגוף השעון, ולכן אף שבוזה תיקונו הוא לכל הקיץ מ"מ המתווגים עומדים לכך שרגילים תמיד לשנותם ולהזיזם. רק נלענ"ד, דבגדרן שעון — קיץ הג"ל אפשר שיש לחשוש קצת דחשיב כמכין מיו"ט לחול, שהרי ברור הדבר דאין בזה צורך לבו ביום מכיון שהכל יודעים מזה ורק חוסך עצמו מלהזיזו במוצאי החג, אך אם נאמר שאין זה הכנה, נראה דשפיר שרי גם בשעון קיר כי הוא מוקצה רק מטלטול אבל המחוגים דרכם לשנותם מזמן לזמן ולהקפיד שיהא מדויק.

* * *

בספרי שמירת שבת כהלכתה פרק כ"ח סעיף פ"א כתוב דמותר לצאת מביתו בשבת אחר הצהריים אפילו ביום שרב, ולקחת עמו אפודה כדי ללבשה בערב בהיותו בדרך, ואין בזה משום איסור מכין משבת לחול. והטעם כיון שגם יש שלוקחים אתם אפודה ולובשים אותה גם מפני הכבוד לכן שפיר מותר גם לזה שכוונתו רק ללבושה בערב מפני הקור.

אך בעיקר הדבר נתעוררתי דאפשר שדוקא הבאת יין להבדלה (ע"י מ"ב תרס"ז סק"ה) או מגילה ונעלי בד לצורך ט' באב (ע"יין לחם הפנים בקצש"ע קכ"ה ס"ד) וכדומה מהדברים שקשור עם הלילה שהוא חול, משא"כ להגן עצמו מצניח או אפילו לקחת אתו מעט אוכל ומים, אע"ג שיודע ודאי שהקור והצמאון יהיו רק בלילה, מכל מקום אפשר דמותר. כלומר דוקא אם מכין אוכל בשבת לצורך מוצאי שבת הוא דאסור אפילו אם זה טורח קל מאד מפני שמתעסק על כל פנים בהכנה, משא"כ כשלוקח אותם אתו אפשר דחשיב כלוקח עמו כל מה

שהוא צריך לאותו זמן שהוא צריך או רוצה להתענג ולהיות מחוץ להבית ואינו חשיב בכך כמכין לצורך לילה שהוא חול, וכיון דמצוין שגם הקילו בזה שמותר להציע עשר מצעות אף על גב שצריך רק למטה אחת (ע"י מ"א שכ"ג סק"ח) או להדיח הרבה כוסות (ע"י שו"ע שכ"ג ס"ו) משום דאפשר שיצטרך בו ביום לאחד מהם, אולי אפשר גם להקל במאי דאמרן. וכמדומה שהיוצאים מהבית בשבת וביום טוב לוקחים אתם גם חיתולים שיצטרכו רק בלילה. והגני חזר ומדגיש שזה רק הערה לעיין וחלילה למעשה.

* * *

מותר לטבול בש"ק [נשחל בערב יו"ט, ואין בזה משום הכנה]. ולענין אמירת ק"א פעמים ותן ברכה ביו"ט א' של פסח כדי שיהא שגור בפיו במוצאי יו"ט, ומלשון השו"ע [תט"ז ס"ב] "אפילו בדיבור" משמע כפשוטו, וגם בסי' ר"צ לא נזכר כלל מפני שמוזלזל בשבת שהשינה היא עונג לשבת עצמה מ"מ נראה דכיון שהכרות השינוי הוא בו ביום מיד הוא רוצה להרגיל עצמו להתפלל כראוי ושפיר מותר להרגיל עצמו בו ביום.

יג. אמירה לנכרי

הדבר פשוט דבאיסור תורה גמור, אסור לרמוז לעכו"ם גם ברמוז שאינו של ציווי. ואתפלא מאד על מה שכתב בספר שמירת שבת כהלכתה פרק ל' סעיף ז' שכאשר אין האור שבחדר מאפשר קריאה קלה ונוחה דמותר לומר לעכו"ם ברמוז שאינו של צווי כגון אינני יכול לקרוא כי אין מספיק אור בחדר, או שיאמר לו הבית אינו מואר יפה משום שדולק רק נר אחד, והוא יבין מאליו להדליק נר נוסף, ומותר ליהנות מאור זה הנאה כזו שהיה יכול ליהנות על ידי הדחק במקום הזה גם בלי הנר הנוסף, כל זמן שהנר שהיה דלוק מבעוד יום עודנו דלוק, עיין שם. ודבריו אינם מובנים, איך אפשר להתיר דבר זה והרי עכו"ם העושה מלאכה בבית ישראל צריך למחות בידו וכמו שהקשה וזה פשוט בשו"ע, ובפרט שעושה כן רק כדי לאפשר לו קריאה קלה ונוחה וכי יעלה על הדעת שבשביל זה נתיר לו.

* * *

אמנם אגיד לו נאמנה שמיום עמדי על דעתי ראיתי שמקילים לקרוא לגוי ואחר כך מרמזים לו

*. מתוך מכתבים להרה"ג ר' משה יאדלר שליט"א.

א. ע' חקונים ומלואים פכ"ח הערה קסו.
ב. ע' שש"כ פכ"ח הערה נ"ב.